

Lausunnon antaminen vanhus- ja vammaisneuvostojen toimintasääntöjen uudistamisesta ja toiminnan kehittämisestä

VAMMAIS 13.05.2025 § 30

18/00.02.07/2025

Lisätiedot:

hyvinvointipäällikkö Laura Salomaa
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminnan kehittämistä on käsitelty vammaisneuvoston kokouksessa [25.2.2025 § 15](#) ja [15.4.2025 § 23](#). Neuvostojen evästyksset valmisteluun on huomioitu kaupunginhallitukselle tehdyssä esityksessä, sekä tuotu tiedoksi kaupunginhallituksen kokouksessa [5.5.2025 § 67](#).

Selvittelyssä kaupunginhallitukselle oli mukana neljä eri vaihtoehtoa:

- Vaihtoehto 1: Vammaisneuvosto, vanhusneuvosto ja perustettava maahanmuuttajaneuvosto yhdistetään.
- Vaihtoehto 2: (Nykytila): Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto pysyvät erillään, eikä maahanmuuttajaneuvostoa perusteta.
- Vaihtoehto 3: Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto pysyvät erillään, erillinen maahanmuuttajajärjestö kaksi kertaa vuodessa.
- Vaihtoehto 4: Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto pysyvät erillään, maahanmuuttajaneuvosto perustetaan.

Esitys kaupunginhallitukselle oli: *Kaupunginhallitus käy lähetekeskustelun aiheesta, ja pyytää vanhus- ja vammaisneuvostoilta lausuntoa liitteenä olevasta toimintaohjeluonnoksesta yhdistetylle vaikuttamistoimielimelle (vaihtoehto 1) 19.5.2025 mennessä.*

Kaupunginhallitus päätti kuitenkin seuraavasti: *Kaupunginhallitus kävi lähetekeskustelun aiheesta ja päätti pyytää vanhus- ja vammaisneuvostoilta lausuntoa vanhus- ja vammaisneuvostojen yhdistämisestä ja uuden maahanmuuttajajärjestön perustamisesta.*

Toiminnan uudistamisen keskiössä on väestöryhmiensä edustajien osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen entisestään. Tarve toimintasääntöjen uudistamiselle ja toiminnan kehittämiseksi liittyy ennen kaikkea vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseen. Toiminnalta puuttuu tällä hetkellä selkeä vuosikello, ja vaikuttamismahdollisuus ei toteudu riittävästi päätöksenteon valmisteluvaiheessa. Ilman suunnitelmallista ja ennakoitavaa toimintamallia vaikuttamistoimielimillä ei ole riittävää roolia kunnallisessa päätöksenteossa, mikä heikentää niiden mahdollisuuksia tuoda esiin näkemyksiään oikea-aikaisesti.

Myös taloudellisista syistä ja henkilöstöresurssien vähenemisen takia on peruteltua ja strategian mukaista tarkastella, voidaanko neuvostoja enää pitää erillään. Ennen SOTE-uudistusta molemmilla neuvostoilla oli oma henkilöstöresurssi,

mutta nykyisin on käytettävissä vain yksi henkilöresurssi, joka toimii siis molemmissa neuvostoissa.

Esityksen mukaan, seuraavalla toimikaudella vanhus- ja vammaisneuvostot toimivat yhdistettynä yhtenä neuvostona. Uusi neuvosto edustaa sekä ikääntyneen väestön että vammaisten henkilöiden näkökulmia, ja sen kokoonpanossa huolehditaan näiden ryhmien tasapainoisesta edustuksesta.

Yhdistämisen tavoitteena on vahvistaa poikkialaisuutta, saavutettavuutta ja osallisuutta koskevaa asiantuntemusta sekä tehostaa neuvoston vaikuttavuutta kunnan päätöksenteossa.

Neuvosto toimii vuorovaikutuksessa kunnan viranhaltijoiden ja päättäjien kanssa, tuo esiin kehittämis ehdotuksia ja arvioi palvelujen toimivuutta kohderyhmien näkökulmasta. Toiminta perustuu vuosikellon mukaiseen suunnitelmalliseen työskentelyyn, mutta joustaa tarpeen mukaan ajankohtaisiin teemoihin. Uudistuksen myötä pyritään vaikuttavampaan, proaktiivisempaan ja entistä osallistavampaan työotteeseen, jossa neuvoston työ tukee kunnan laajempaa tavoitetta edistää yhdenvertaisuutta ja esteettömyyttä kaikilla toiminnan tasoilla.

Luonnos yhdistetyn neuvoston uusiksi toimintasäännöiksi on **oheismateriaalina**.

Päätösehdotus:

Vammaisneuvosto lausuu vanhus- ja vammaisneuvoston yhdistämisestä ja uuden maahanmuuttajaelimen perustamisesta.

.....

Vammaisneuvosto keskusteli puheenjohtajan laatimasta lausuntopohjasta, jossa nostettiin esiin muun muassa:

- Neuvosto on yksimielinen siitä että vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto myös jatkossa pysyisivät erillään.
- Valinta ja kokoonpano. Kaupungin ehdotus vähentäisi vammaisneuvoston jäsenmäärää yhdeksästä kolmeen, mikä on merkittävä muutos.
- Kolmen jäsenen kokoonpano edellyttäisi laaja-alaista ymmärrystä eri vammaisuuksista ja aiheuttaisi kohtuutonta työkuormaa.
- Kokemusasiantuntijuus on ollut neuvostotyössä keskeistä, jotta eri vammaisryhmien ääni tulee kuulluksi päätöksenteossa.
- Ehdotetut nimeämis- ja valintamenettelyt ovat toimivat ja tarpeelliset.
- Hyvinvointipäällikön läsnäolo-oikeus kokouksissa on tärkeä.
- Teknisen sihteerin osallistuminen kokouksiin on välttämätöntä.
- Asiantuntijoita, viranhaltijoita ja toimielinten edustajia kutsutaan kokouksiin tarpeen mukaan esittelemään käsiteltävät asiat.
- Kaupunki odottaa, että neuvostot tekevät ehdotuksia, aloitteita ja tuovat asiantuntevia näkökulmia käsiteltäviin asioihin.
- Vuosikello parantaisi neuvoston vaikuttamismahdollisuuksia jo valmisteluvaiheessa.
- Lausuntoja pyydetään usein liian myöhään, jolloin neuvoston rooli jää vähäiseksi.

- Dynasty-järjestelmää ei tule vaatia ainoaksi allekirjoitustavaksi – vaihtoehdoksi esitetään muistiot ja käsin allekirjoitetut pöytäkirjat.
- Resurssit eivät vastaa neuvostojen tehtävien laajuutta, ja virallisten kokousten vähentäminen lisää painetta jäsenten muulle työpanokselle.
- Jos tavoitteena on osallisuuden vahvistaminen, tarvitaan paremmat resurssit, jotta eri vammaisryhmien ääni saadaan kuuluviin.
- Kaupunki odottaa neuvostoilta aloitteita, ehdotuksia ja asiantuntevia näkökulmia.
- Neuvostotyö on vapaaehtoista, mutta vaativaa ja vaatii erityisosaamista.
- Toivotaan, että varajäsenellä säilyy läsnäolo-oikeus ilman palkkiota, jos varsinainen jäsen on paikalla.
- Neuvoston tehtävät ylittävät virallisten kokousten määrän.
- Kokousten vähentäminen lisää jäsenten työkuormaa niiden ulkopuolella.

Päätös:

Vammaisneuvosto merkitsi tiedoksi puheenjohtajan luonnoksen lausunnoksi.

Oheismateriaali:

Yhdistetyn neuvoston toimintasääntö. pdf.